GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNŢIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 164 — Lunĭ, Marţĭ 28 Iulie (9 Augustŭ). — 1887.

Braşovŭ, 27 Iulie 1887.

Pe când Ungurii credŭ că au îndeplinitŭ unŭ lucru mare pentru asigurarea viitorului lorŭ, décă isbutescŭ a face pe câte unŭ bietŭ de învĕţătorŭ românŭ sĕ-şĭ neglige chiămarea lui, îndeletnicindu-se numai şi numai cu propunerea limbei unguresci şi chinuindŭ pe bieţii copii cu memorarea mechanică de poesii unguresci, pe atuncĭ se petrece în lumea cea mare slavă o schimbare în idei şi în nisuinţe aşa de adêncă, încâtŭ svêrcolirile ḍilnice ale maghiarismului violentŭ de prin ţinuturile nóstre aparŭ numai ca o jucăriă de copii faţă cu uriaşa luptă ce-lŭ aştéptă în viitorŭ.

Vorbeamŭ nu de multŭ de puterniculŭ curentŭ ce se manifestă în pressa slavă din monarchia nóstră şi mai vêrtosŭ în pressa cehică pentru solidaritatea slavă.

Amŭ arĕtatŭ atuncĭ, că popórele slave ale monarchiei nóstre nisuescŭ înainte de tóte a strînge legăturile dintre sine, făcêndŭ propagandă pentru întroducerea liturgiei slave în bisericele lorŭ fără deosebire de confesiune.

„Narodny Listy“ din Praga, care cântă prima violină în concertulŭ solidarităţii slave, vine acum şi susţine, că nicĭ forma legăturei literare între Slavĭ nu mai este aḍĭ de ajunsŭ, ci pretinde că pe Slavĭ trebue sĕ-i unéscă idea naţională.

Idea solidarităţii slave şi a panslavismului — ḍice „Narodny Listy“ — a rĕsăritŭ asupra slavismului ca o *stea a mântuirei*, menită a-lŭ ridica din pulbere la o viéţă liberă şi onorifică. In praxă acéstă ideă nu are decâtŭ unŭ caracterŭ de apĕrare, dér astăḍĭ Slavii nu-şĭ mai potŭ închipui solidaritatea ca înainte cu 60 de anĭ. P'atuncĭ idea solidarităţii şĭ-a luatŭ numai o formă literară, dér astăḍĭ, după Sadova şi Sedan, ar fi mai multŭ decâtŭ naivitate a crede că slavismulŭ póte sĕ rĕmână la forma literară şi că idea solidarităţii, şi după întroducerea dualismului germano-maghiarŭ, ar fi numai o cestiune a culturei slave. Celŭ ce ar voi sĕ se o-préscă numai la cultură, ar dovedi că nu cunósce trebuinţele de faţă ale poporului sĕu, nu cunósce situaţiunea generală a monarhiei austro-ungare şi scopurile adevĕrate ale solidarităţii slave.

In ḍiua de aḍĭ, sub împrejurările de faţă generale europene, precum şi sub împrejurările austriace şi în specialŭ boeme, este pentru noi — declară „Narodni Listy“ — panslavismulŭ o ideă naţională, aceeaşĭ ideă, care aḍĭ a ajunsŭ a fi organisătóre în Europa. Acéstă ideă slavă a nóstră trebue sĕ fiă primită între regulele şi elementele, după carĭ are sĕ fiă organisată şi monarchia austriacă.

Acéstă ideă — continuă fóia cehă — *nu se îndréptă contra Austriei, dér în totŭ casulŭ se îndréptă în contra coloritului germano-maghiarŭ*, ce i s'a datŭ Austriei cu totulŭ în potriva dreptului nostru naţionalŭ şi de statŭ. Nisuimŭ în acéstă monarchiă ca în sfêrşitŭ sĕ ne emancipămŭ odată de hegemonia germană şi maghiară. Nu vomŭ concede niciodată, că idea germană orĭ maghiară ar fi ceva mai bunŭ şi mai nobilŭ decât idea slavă; pretindemŭ, ca Austria sĕ nu fiă mai multŭ maghiară şi germană, decâtŭ slavă. Sperămŭ, că décă nu va frânge altceva mai înainte, atuncĭ de sigurŭ întărirea lumei slave în afară de Austria va înfrânge aicĭ preponderanţa neîndreptăţită şi nenaturală a elementului maghiarŭ şi germanŭ, şi va aduce după sine emanciparea Slavilorŭ Austriei şi organisarea monarhiei pe basa egalei îndreptaţirĭ a tuturorŭ popórelorŭ...

Limbagiulŭ acesta hotărîtŭ alŭ fóiei cehice, care în nisce momente critice ale situaţiunei generale europene, ca cele de aḍĭ, câştigă o importanţă îndoită, ar trebui sĕ dea de gânditŭ celorŭ ce îşĭ pierdŭ timpulŭ celŭ scumpŭ umblândŭ sĕ cuceréscă câte o biată scólă pentru a satisface şovinismulŭ lorŭ smintitŭ.

Şi pentru aceea, ca nu cumva şoviniştii ungurĭ în ameţéla lorŭ sĕ créḍă, că ei au isprăvit'o cu Slavii în Ţéra ungurérscă şi că prin urmare nu'i mai privesce cele ce le scrie „Narodni Listy“, au îngrijitŭ acum de curêndŭ Slovacii, carĭ cu ocasiunea deschiderei esposiţiunei, ce a arangiat'o reuniunea femeilorŭ slovace „Jivena“ în Turoţŭ-St. Mărtinŭ, au proclamatŭ, în faţa numeroşilorŭ óspeţĭ slavĭ din tóte părţile lumei slave, solidaritatea lorŭ cu slavismulŭ.

Stégulŭ ungurescŭ, care fâlfâe deasupra palatului esposiţiunei, n'a împedecatŭ pe Slovacĭ d'a-şĭ manifesta sentimentele şi aspiraţiunile lorŭ slave; şi cuvintele ce le-a pronunţatŭ preotulŭ slovacŭ catolicŭ din Delvahuta la marele banchetŭ festivŭ ne spunŭ totulŭ. Elŭ ḍise adecă: „Suntemŭ sclavii acelora, carĭ înşişĭ suntŭ sclavii Germanilorŭ, dér se póte întêmpla ca asupritorii noştri sĕ devină ei înşişĭ odată Slovacĭ. Odată trebue sĕ 'nceteze şi suferinţele nóstre şi atuncĭ vai de duşmanii noştri!“

Intêlnireă dela Gastein.

Cu regularitatea unui césornicŭ se repetă în fiecare anŭ spectaculŭ întêlnirii împĕratului Wilhelm cu împĕratulŭ Franciscŭ Iosifŭ.

Şi în anulŭ acesta a venitŭ bĕtrânulŭ împĕratŭ germanŭ la Gastein cu tóte că-lŭ apasă bĕtrâneţele, deórece a trecutŭ de 90 de anĭ, şi alaltăerĭ a primitŭ ca în toţĭ anii visita împĕratului Austriei.

Asupra întêlnirei de acuma — ḍice „N. fr. Presse“ — este mai multŭ ca altă dată îndreptată atenţiunea generală. In cursulŭ anului din urmă s'a schimbatŭ fisionomia Europei, însĕ nu spre mai bine. Inainte cu 12 lunĭ esista încă alianţa celorŭ trei împĕraţĭ şi între Berlinŭ şi Parisŭ nu era aşa mare încordarea ca aḍĭ. Eventualitatea unei alianţe între Francia şi Rusia a căpĕtatŭ conturĭ reale şi trebue sĕ se socotéscă cu ea ca cu-o posibilitate. Cum au ajunsŭ lucrurile aicĭ este cunoscutŭ.

„Rusia şĭ-a documentatŭ atitudinea schimbată faţă cu Germania prin ucasulŭ nemilosŭ privitorŭ la străinĭ. Germania rĕspunse prin discreditarea valorilorŭ rusescĭ; Francia se bucură de resultatulŭ alegerilorŭ pentru Reichstag în Elsaţia-Lotaringia, Germania rĕspunse cu procesele de spionagiu şi de înaltă trădare la tribunalulŭ din Lipsca. Boulanger şi Katkov îşĭ dĕdură mâna. In urma acésta Germania şi Austria se apropiară mai strînsŭ de Italia. Astfelŭ s'a schimbatŭ gruparea puterilorŭ în Europa şi nimicŭ nu se mai întêmplă ca sĕ nu se în trebe, décă pacea nu este ameninţată...“

De curêndŭ — adauge numita fóiă — s'au întêmplatŭ două casurĭ de mórte, carĭ au pusŭ pe gândurĭ lumea politică şi au datŭ nutremêntŭ nesiguranţei febrile asupra sórtei păcii europene. La sudŭ a muritŭ Agostino Depretis, amiculŭ italianŭ alŭ alianţei austro-germane, şi îndată s'a născutŭ întrebarea, décă nu cumva urmaşulŭ lui în ministerŭ se va departa de linia de conduită observată de Depretis. La nordŭ închise ochii Mihailŭ Katkov şi îndată s'a ventilatŭ cestiunea, că óre încetând influinţa acestuia, nu cumva se va întórce Rusia la politica ei de mai înainte. Parisulŭ a făcutŭ necrológe recĭ şi nepăsătóre lui Depretis, ér entusiasmate şi simpatice au fostŭ manifestările în memoria lui Katkov.

Astăḍĭ mai multŭ ca orĭ şi când — finesce „N. fr. Presse“ — trebue sĕ se documenteze alianţa austro-germană ca o întăritură neinvincibilă, peste care şovinismulŭ rusescŭ şi francesŭ sĕ nu-şĭ pótă da mâna. De aceea întêlnirea de acum este de o importanţă mai mare simptomatică ca cele trecute.

Manifestaţiunĭ pentru Alsaţia Lorena.

In ḍiua de 31 Iulie n. s'a desvălitŭ în Saint-Quintin monumentulŭ celebrului istoriografŭ francesŭ Henri Martin. Acesta a fostŭ unŭ căldurosŭ apĕrătorŭ alŭ principiului naţionalităţilorŭ şi primulŭ preşedinte alŭ ligei patrioţilorŭ. Cu ocasiunea acestei serbărĭ s'au ţinutŭ două discursurĭ, unulŭ de către ministrulŭ Spuller şi altulŭ de către d. Deroulède.

D. Spuller ḍise între altele: Dênsulŭ (Martin) a fost totŭ atâtŭ de cumpĕtatŭ pe câtŭ a fostŭ de entusiastŭ. Dênsulŭ mai pe susŭ de tóte se temea de manifestaţiunile nefolositóre, sgomotóse, care puteau periclita succesulŭ sĕu, celŭ puţinŭ amâna ḍiua, în care naţiunea, liberă, instruită şi bine pregătită sĕ ia apĕrarea onórei sale cu tăriă hotărîtóre şi cu o mărire sdrobitóre....

D. Deroulède respunse între altele, reamintindŭ cuvintele lui Gambetta din 1872: „Lăsaţi-ne sĕ ne gândimŭ totdéuna la Alsacia şi sĕ nu vorbimŭ nicĭ odată de ea.“ La 1880, cu ocasiunea sfinţirei steagurilorŭ, totŭ Gambetta a ḍisŭ: „Numai pentru Alsacia şi Lorena trebue sĕ trăimŭ.« Oratorulŭ ḍise apoi: Ni se vorbesce de manifestaţiunĭ sgomotóse. Acesta este mijloculŭ d'a esprima doliulŭ, dorinţele şi speranţele nóstre. Décă Henri Martin ar mai trăi, sfaturile lui arŭ inriuri nu numai asupra ligei patrioţilorŭ, ci şi asupra parlamentului şi a guvernului. Câte odată îmĭ ḍicea: Suntŭ acţiunĭ pe care înţelepciunea mea de omŭ bĕtrânŭ nu le aprobă, dér pe care inima mea le înţelege.

După acestŭ discursŭ, musica a începutŭ sĕ cânte marsilieza şi d. Deroulède dede semnŭ tinerimei, gimnasticilorŭ şi pompieriiorŭ, sĕ strige »ura« pentru armată. Séra s'a datŭ unŭ banchetŭ. La sfêrşitulŭ banchetului, ministrulŭ Spuller s'a dusŭ la d. Deroulède, ia datŭ mâna şi la despărţire i-a ḍisŭ: »Fiţĭ cu minte«. Deroulède rĕspunse zimbindŭ: „Nu rolulŭ nostru este de a fi docilĭ; noi suntemŭ fochiştĭ, voi sunteţĭ mecaniciĭ; voi ne ḍiceţĭ: puneţĭ mai puţinĭ cărbunĭ, şi noi rĕspundemŭ: daţi-ne mai multŭ vaporŭ.«

Incăerărĭ între Albanesĭ şi Muntenegrenĭ.

In timpulŭ din urmă au fostŭ mai multe lupte sângeróse între Muntenegrenĭ şi Albanesĭ. A fostŭ o încăerare mai ântêiu între Muntenegrenii din Vassovicĭ şi păstorii albanesĭ din tribulŭ Clementi. Au fostŭ morţĭ şi rănitĭ de ambele părţĭ. Albanesii s'au retrasŭ şi Muntenegrenii au ocupatŭ păşunile, au luatŭ vitele şi provisiile Clementinilorŭ în valóre ca de 10,000 lire. S'au mai întêmplatŭ lupte în districtulŭ Plava unde Muntenegrenii au răpitŭ ca la 600 capete de vite. Valiulŭ din scutarii a raportatŭ Porţii şi a cerutŭ întărirea garnisónei, căcĭ şefii triburilorŭ albanese din Ipek şi Giacova s'au întrunitŭ la Gusinie spre a se înţelege asupra unei expediţiunĭ de rĕsbunare contra Muntenegrenilorŭ.

Esposiţiunea slovacă din Turoţŭ-St.-Marton.

Inainte de deschiderea esposiţiunei, Hurban a adresatŭ credincioşilorŭ sĕi în biserica evangelică o predică, care culmină — precum spunŭ foile unguresci — în îndemnarea la unirea tuturorŭ Slavilorŭ. Vorbi despre suferinţele de o miiă de anĭ ale acelui poporŭ, căruia voescŭ — Ungurii — sĕ-i răpéscă chiar şcólele, dér elŭ speră cu încredere în victoria naţiunei sale. Hurban compară actuala esposiţiune a „Jivenei« cu esposiţiunea din Budapesta, ce s'a înscenatŭ de Jidovĭ cu mare larmă, pe când esposiţiunea slovacă s'a născutŭ în tótă liniştea ca o strălucită mărturiă a culturei slovace.

După serviciulŭ divinŭ, esposiţiunea a fostŭ deschisă de redactorulŭ fóiei »Narodnie Noviny“, Ambrus Pietor, care ḍise între altele în vorbirea sa: „Cunóscemŭ trecutulŭ; sĕ consolidămŭ presintele şi astfelŭ sĕ asigurămŭ viitorulŭ“. După elŭ vorbi apoi Pavelŭ Mudrony; ce a ḍisŭ, nu ne spunŭ foile unguresci.

Esposiţiunea a isbutitŭ de minune în totalŭ. Esposiţia de tablourĭ constă din 16 tablourĭ ale pictorului boemŭ Jaroslav Vesin ce trăesce în München.

La banchetŭ, la care au participatŭ 300 de óspeţĭ, fostulŭ fişpanŭ alŭ comitatului Lipto, Francicĭ, toastă pentru monarhulŭ, pentru prinţulŭ de corónă şi pentru casa domnitóre. După elŭ toastară Mudrony, Hurban, Cernyi ş. a., carĭ — precum éraşĭ ne spunŭ foile unguresci — au vorbitŭ despre problemele culturale şi scopurile finale

ale Slavilorŭ. Preotulŭ Tomkulyak din Datvahuta toastă pentru Ludovic Mocsary, numindu-lŭ — precum cu intențiune pretindŭ foile unguresci c'ar fi ḑisŭ preotulŭ — apĕrătorŭ alŭ poporului slavŭ și încheiă: „...Se póte întémpla, ca apĕsătorii noștri de adĭ sĕ devină și ei Slovacĭ. Și suferințele nóstre trebue sĕ înceteze odată, și atuncĭ vai de dușmanii noștri!« Așa spune »B. H.« că a vorbitŭ preotulŭ.

Foile jidano-maghiare stau sĕ le apuce năbădăile de năcazŭ, că nicĭ amintire nu s'a făcutŭ de cultura jidano-maghiară la tóte acestea ocasiunĭ. „P. Ll.« neputêndu-șĭ rĕsbuna altfelŭ, își încheiă scurtulŭ sĕu raportŭ despre deschiderea exposițiunei cu cuvintele: »La 4 Augustŭ agitatoriĭ panslaviștĭ vorŭ ține, precum se vorbesce, o conferință.«

„Ce pĕcatŭ că nu suntŭ agitatorĭ jidano-maghiarĭ!« își vorŭ fi ḑicêndŭ cu jale și cu mâhnire „patrioții« timbrațĭ și netimbrațĭ.

SCIRILE ḐILEI.

Guvernulŭ ungurescŭ a elaboratŭ unŭ proectŭ de lege privitorŭ la întroducerea căsătoriei civile obligatóre în Ungaria. Acestŭ proectŭ va fi supusŭ parlamentului îndată ce se va întruni.

—x—

Ni-se scrie din *marginea Câmpiei*, cu data 29 Iulie: „Amĕsuratŭ programei anunțată în Nr. 137 alŭ »Gaz. Trans.«, inteligența română din M.-Ludoșŭ și giurŭ, în frunte cu activulŭ protopopŭ Nicolau Solomonŭ, simpaticulŭ pretorŭ românŭ Vasiliu Moga și d-lŭ medicŭ cercualŭ Bocoșŭ au arangiatŭ la 17 Iulie n. c. unŭ *concertŭ* împreunatŭ cu *petrecere de danțŭ* în favorulŭ fondului pentru edificarea unei nouĕ biserici românescĭ gr. cat. în M.-Ludoșŭ. Succesulŭ atâtŭ moralŭ câtŭ și materialŭ a fostŭ eminentŭ. Publicŭ alesŭ și fórte numerosŭ s'a grăbitŭ a lua parte la acéstă distinsă petrecere românéscă, precum în părțile acestea n'a mai fostŭ. N'au lipsitŭ nicĭ distinșĭ bărbațĭ maghiarĭ, ca comitele supremŭ din Turda și alțiĭ. Concertulŭ, condusŭ de d-lŭ profesorŭ din Blașŭ Iacobŭ Mureșianu, a reușitŭ strălucitŭ, făcêndŭ mare onóre Româniloru noștri; 11 tinerĭ în costumŭ naționalŭ au jucatŭ „Călușerulŭ“ și „Bătuta“, de asemenea și costumulŭ naționalŭ femeescŭ fù frumosŭ representatŭ. Venitulŭ se sue aprópe la 500 fl.« — In privința acestui concertŭ, „Ellenzék“ scrie, că în comitetulŭ arangiatorŭ au fostŭ aleșĭ și Maghiarĭ cu numirĭ ca: »Salamon, Sima, Pap, Bakos, Orban, Elekes și Rozsa“, ér în invitațiunĭ i au botezatŭ cu numele de: Solomonu, Simu, Popu, Bocoșu, Orbeanu, Elecheșŭ, Rusu. »Apoi se mai ḑică cineva — sfircesce „Ellenzék« — că arangiatorii concertului valahŭ din M.-Ludoșŭ nu sciu limba „Volapük“. — Ce sĕ-i facĭ décă volapükulŭ s'a lățitŭ deja peste tótă Europa și e mai plăcutŭ și mai preferitŭ limbei unguresci! Dovadă că volapükulŭ, séu în casulŭ de față limba românéscă, nu e limbă asiatică.

—x—

In luna Augustŭ vorŭ veni la Sinaia atâtŭ mama Regelui câtŭ și mama Reginei României.

—x—

Preotulŭ gr. or. Alexandru *Bucovŭ* din Cebza a înebunitŭ, ne spune „P. H.“ Imbrăcatŭ numai în rufe se duse, Joi a fostŭ sĕptĕmână, in biserică, se așeḑă pe unŭ scaunŭ lângă altarŭ și începù a fuma. Sosindŭ ómenĭ în biserică, preotulŭ zimbindu-le le întinse mâna fiecăruia și îi stropì cu apă sfințită. Deodată apoi devenì furiosŭ, luà unŭ lemnŭ și isgonì pe ómenĭ din biserică. Cu greu putù fi liniștitŭ preotulŭ și sĕrmana preotésă abia putù sĕ-lŭ ducă la Ciacova, de unde apoi fù transportatŭ în spitalulŭ din Timișóra. Nenorocitulŭ preotŭ, precum ne spune aceeașĭ fóiă, avea o purtare în adevĕrŭ demnă și o inteligință rară.

—x—

In *Jebelĭ* i-a arsŭ proprietarului *Negru* grâu în valóre de 1000 fl.

—x—

La tragerea făcută la 1 Augustŭ st. n. în orașulŭ Gotha a losurilorŭ împrumutului comunei Bucuresci, s'au trasŭ următórele câștigurĭ principale: Seria 3011 Nr. 4, câștigă 40,000 francĭ. Seria 5444 Nr. 40, câștigă 5000 francĭ, 1000 francĭ câștigă: Seria 489 Nr 13, seria 3154 Nr. 40, seria 3916 Nr. 74, seria 6780 Nr. 25, seria 7183 Nr. 32. 500 francĭ câștigă: Seria 42 Nr. 44, seria 42 Nr. 98, seria 3372 Nr. 79, seria 4027 Nr. 14, seria 5291 Nr. 85, seria 5789 Nr. 30, seria 5795 Nr. 92, seria 6154 Nr. 49, seria 6780 Nr. 12, seria 7021 Nr. 59.

Imigrarea Jidovilorŭ în România.

„Telegrafulŭ“ din Bucuresci atrage atențiunea guvernului românŭ asupra mutrelorŭ străine jidovescĭ ce se vĕdŭ prin țéră. Intre altele scrie:

Rusia și Germania espulséză de câtva timpŭ pe cei ce nu suntŭ supușĭ de-ai lorŭ. Espulsații cautŭ sĕ se strecóre și neapĕratŭ că România li-se pare unŭ terenŭ favorabilŭ.

Acésta însĕ nu ne póte conveni cu nicĭ unŭ chipŭ; avemŭ deja peste mĕsură străinĭ, nu putemŭ sĕ mai adăpostimŭ pe vagabonḑii din Germania și Rusia. Pe când aceste două state se curăță, nu putemŭ sĕ ne încărcămŭ noi cu rebuturile pe carĭ le aruncă ele. De aceea atragemŭ seriósa atențiune a d-lui ministru de interne și'lŭ rugămŭ sĕ dea ordine severe autoritățilorŭ dela fruntarii.

Nu trebuie sĕ se credă, că Evreii din Rusia, carĭ se dau de supușĭ germanĭ, se ducŭ în Germania când suntŭ espulsațĭ. Anulŭ trecutŭ s'a vĕḑutŭ fórte bine ce se întêmplă cu acești ómenĭ: espulsațĭ din Rusia, ca supușĭ germanĭ, autoritățile germane refusau sĕ-i priméscă; și, vice-versa, autoritățile ruse respingeau pe pretinșii lorŭ supușĭ, espulsațĭ din Germania. Ḑile întregĭ, aceștĭ ómenĭ treceau și retreceau fruntaria fără a fi primițĭ nicăirĭ.

In Galiția érășĭ nu se potŭ așeḑa aceștĭ vagabunḑĭ. Acolo societățile israelite suntŭ puternicŭ constituite și nicĭ unŭ Evreu nu se póte stabili fără învoirea lorŭ.

Emigranții din Rusia și Germania suntŭ dirigiațĭ chiar de aceste societățĭ spre România...

Acéstă stare de lucrurĭ nu mai póte sĕ dureze; cu o oră mai curêndŭ trebue întreprinsă o acțiune energică pentru a ne curăți d'acéstă lepră. E absolutŭ necesarŭ ca, cât de repede, sĕ fimŭ fixațĭ asupra numĕrului și situațiunii Evreilorŭ născuțĭ séu așeḑațĭ în România și sĕ luămŭ așa mĕsurĭ încâtŭ vagabunḑii sĕ nu mai pótă străbate în țéra nóstră.

Atragemŭ dér din nou atențiunea guvernului asupra acestei grave cestiunĭ.

Scirĭ militare.

Austro-Ungaria. In Terebes lângă Cașovia se concentréză pentru manevre corpulŭ 6 din armata comună în numĕrŭ de 20,000 ómenĭ. La aceste manevre iau parte: 26 batalióne infanteriă, 1 batalionŭ vênĕtorĭ, și de fiă-care companiă câte 50 reserviștĭ=5400 reserviștĭ; 12 escadróne cavaleriă; 13 baterii artileriă; întregŭ despărțĕmêntulŭ de geniu, de intendanță și de sanitarĭ ai corpului 6 din armata comună; 9 batalióne infanteriă de honveḑĭ, 8 escadróne cavaleriă de honveḑĭ și tóte despărțĕmintele sanitare ale comandei districtului militarŭ de Cașovia.

Agricultura în Germania.*)

O escursiune agricolă făcută la Rosalii 1884 în provincia Sacsonia.

(Urmare.)

Lucrătorĭ erau pe moșiă în ḑiua aceea 498, dér în timpulŭ grămădirei lucrului numĕrulŭ lorŭ se urca la 1500. Aci credŭ necesarŭ a intra ceva mai adêncŭ în cestiunea lucrătorilorŭ agricolĭ.

In Germania marii proprietarĭ, ca sĕ aibă peste anŭ lucrătorii de lipsă pentru lucrarea pămêntului, de obiceiu își angajéză dela inceputulŭ anului o sumă de familii, cărora le dau cuartirŭ și alte micĭ beneficii, se înțelege ca sĕ-i le plătéscă din plata lorŭ, își ficséză prin contractŭ plata ḑilnică pentru fiă-care anotimpŭ, atâtŭ pentru bărbațĭ, câtŭ și pentru femei și copii cu îndatorirea, ca ei sĕ fiă în fiă-care ḑi la disposiția proprietarului și numai după ce lui nu-i trebuescŭ sĕ se pótă duce și la alții. La îngrămădirea lucrului — cum e primăvéra la sĕmĕnatŭ, véra la tăcutŭ de fênŭ, la secere, la scosulŭ sfeclelorŭ — proprietariĭ marĭ, în provinciile unde e și proprietate mică, mai capĕtă lucrătorĭ cu ḑiua séu cu ruptulŭ și dela proprietatea mică, ca în provincia Sacsonia, ér unde nicĭ aceștia nu suntŭ de ajunsŭ, séu se află numai proprietatea mare, ca în provincia Branderburg, Meklenburg etc. își aducŭ lucrătorĭ migrătorĭ — Wanderarbeiter — mare parte polonesĭ din provincia Posnania, Prusia orientală, Prusia occidentală și Pomerania, pentru carĭ pe căile ferate au rabatŭ de câte 30%, și carĭ vinŭ primăvéra și se ducŭ tómna.

In luna lui Martie și Aprilie în fiă-care ḑi și la fiă-care gară poțĭ vedé mai multe mii și ḑecĭ de mii de atarĭ nenorocițĭ, carĭ au trebuitŭ sĕ-șĭ lase casă și mésă, femei și copii minorĭ, spre a se duce cu cei mai marĭ prin Țéra nemțéscă întrégă din Silesia până în Holstein și Alsacia pentru a-șĭ agonisi pentru ei și familiile lorŭ pânea de tóte ḑile, espușĭ fiindŭ la tóte injuriile și batjocurile Nemțilorŭ, precum și vițielorŭ, beției corupțiunei și imoralității constrînșĭ fiindŭ d'a trăi lungĭ întregĭ în necurățeniă și miseriă, d'a dormi cete întregĭ împreună prin șopróne, șurĭ și claĭ, bĕtrânĭ și copii, bărbațĭ, femei și fete.

Campania de germanisare și deposedările forțate întreprinse de cancelarulŭ de fierŭ contra aristocrației polone din Posnania, Prusia orientală și occidentală suntŭ fără îndoială din punctŭ de vedere alŭ libertății și juridico-istoricŭ condemnabile, dér când veḑĭ pe aceștĭ nenorocițĭ țĭ-se pare că ceea ce se petrece nu e decâtŭ o pedépsă a Provedinței, o rĕsbunare meritată a sorții asupra acelora, carĭ au comisŭ cele mai marĭ greșelĭ și abusurĭ contra națiunei lorŭ proprii! Décă aristocrațimea polonă de sub Sobieschi și urmatorii lui ar fi cedatŭ cătușĭ de puținŭ din privilegiile și prerogativele ei în favórea țĕranului desmoștenitŭ, și a burghesului, Polonia esista astăḑĭ ca regatŭ, și în țĕranĭ, cu moșiórele lorŭ, ar fi avutŭ Polonismulŭ în vreme de restriste celŭ mai mare razimŭ și ajutorŭ.

Astfeliu dér țĕrănimea polonă este aḑĭ dusă cu miile și

*) A se vedé Numerii 159, 160, 161, 162 și 163 ai „Gaz. Trans.“ din 1887. — Red.

FOILETONU.

(22)

Misterele Veneției.

de Edouard Didier, traducere de *Ioanŭ S. Spartali.*

VII.

Logodna.

...Dér bine, n'o sĕ facemŭ nimicŭ noi pentru bietulŭ Felice... nu cumva vréi sĕ ai aerulŭ, că-i desprețuescĭ darurile? mai ḑise Fiametta cu unŭ tonŭ rugătorŭ.

— Oh, nu! elŭ este prea bunŭ pentru ca sĕ vréu sĕ-lŭ mâhnescŭ... Dă'mĭ șirulŭ cela de mărgăritare! ḑise Veneția.

Veneția își desfăcù pĕrulŭ sĕu îmbelșugatŭ, ce i cădea împrejurŭ ca unŭ snopŭ de grâu auriu, și, cu ajutorulŭ cameristei, ilŭ legă la spate cu mărgăritarele pe care le amesteca cu firele de pĕrŭ, așa încâtŭ mărgăritarele par'că se puseseră acolo firesce, ca nisce picăturĭ de rouă căḑute în caliciulŭ florilorŭ.

— Dér rubinulŭ acesta gălbuiu n'are sĕ găséscă grația înaintea d-tale? întrebă Fiametta punêndŭ pe fruntea de zăpadă a Veneției o potcóvă fórte frumósă cu pietre scumpe?

— Décă vréi tu.. rĕspunse a lene Veneția, care părea că i făceau plăcere tóte micile tiranii ale cameristei sale.

Fiametta se dete cu 2—3 pașĭ înapoi ca s'o admire, și, bătêndŭ din palme:

— Bravo! ḑise ea; ești de mâncatŭ așa, și décă Felice Badoer nu va înebuni după domnia-ta mai pe urmă, apoi sĕ sci, că e mai tare de îngerŭ decâtŭ îlŭ scimŭ noi!

Era și vremea! adăugă dênsa aplecându-se la feréstră; mi-se pare că vine. Audŭ venindŭ din partea Padovei unŭ sgomotŭ mare de ómenĭ și de cai.

Adevĕratŭ vorbea Fiametta. Cortegiulŭ, ce plecase dela palatulŭ guvernamêntului, apărea prin Porta del Portello și venea spre schitulŭ Fetelorŭ nobile.

Cortegiulŭ acesta era fórte mare și se deschidea printr'o companiă de celŭ puținŭ o sută cavalerĭ.

Orgoliosulŭ podestat parcă 'șĭ făcuse o plăcere ca sĕ desfășure multe forțe militare; astfelŭ făcea elŭ ori de câte-ori i-se presenta ocasiă și după cum l'amŭ vĕḑutŭ, când a visitatŭ pe dogele Francesco Foscari. Elŭ deșteptase numerósele gelosii și palatulŭ sĕu din Padova era o adevĕrată curte, unde se găsea totŭ felulŭ de curtezanĭ și de parasițĭ, după cum se vedea pe atuncĭ în tóte casele princiare din Europa.

Nimicŭ nu lipsea, nicĭ chiar unŭ nebunŭ.

Nebunulŭ acesta venea dela curtea Franței, unde fusese Martinengo trimisŭ în ambasadă de către Serenissima Republică. Ilŭ chema Saint-Leger și podestatulŭ avea obiceiulŭ sĕ spună că-i fusese datŭ de regele Carol VII. Saint-Leger sciuse sĕ se facă iubitŭ de padovanĭ, cu carĭ trăia într'o astfelŭ de familiaritate, încâtŭ fiăcare îi ḑicea „Vere“.

Aerulŭ acesta de suveranŭ pe carĭ îlŭ lua podestatulŭ, era vĕḑutŭ rĕu nu numai de dogele, dér chiar de întréga înaltă nobleță, în care Martinengo nu avea nicĭ unŭ prietinŭ, decâtŭ numai pe senatorulŭ Jacopo Loredano, despre care amŭ vorbitŭ și cu care era legatŭ printr'o ură comună pe dogele Foscari.

Nimenĭ însĕ nu cutezase încă sĕ atace pe puternniculŭ podestatŭ alŭ Padovei. Situația lui era acésta: era urîtŭ și temutŭ. Fiăcare ajunsese la convingerea că elŭ aștepta numai prilegiulŭ, când sĕ se declare independentŭ; de aceea era priveghiatŭ d'aprópe.

După companiă de cavalerĭ venea singurŭ, într'unŭ spațiu mare lăsatŭ liberŭ, tênĕrulŭ Felice Badoer călare pe unŭ calŭ de Spania, pe care-lŭ mania cu o dibăciă destulŭ de rară dela unŭ Venețianŭ. Martinengo, călare ca și Badoer, mergea lângă ușa unei litiere de gală, destinată ficei Adriaticei. La ușa din stânga mergea unŭ gentilomŭ, care representa pe dogele. După litiera acésta veneau multe alte litiere, mai puținŭ bogate decâtŭ a miresei: Erau ale damelorŭ nobile din Veneția și din Padova, invitate la logodnă. Unele din ele mergeau călărĭ pe cai. După ele veneau la distanță prietenii podestatului și invitații lui Felice Badoer. In sfêrșitŭ cortegiulŭ era închisŭ de o companiă de arcașĭ, înapoia cărora veniia o mulțime de mai multe mii de persóne.

Din mulțimea asta se înăltă unŭ țipetŭ de admirațiă, când se vĕḑù fiica Adriaticei ivindu-se în pórta schitului la brațulŭ stariței și așeḑându-se cu ea în litiera de gală.

Atuncĭ cortegiulŭ se formă încă odată într'aceeașĭ ordine și porni spre biserica metropolitană a Padovei, unde trebuia sĕ se dea binecuvêntarea mirilorŭ.

Până acum Felice și Veneția nu avuseseră încă vreme sĕ schimbe nicĭ o vorbă. Când se ivise fiica

tratată de agricultorii germanĭ ca vitele, ér latifundiile și moșiile făloșilorŭ aristocrațĭ polonĭ suntŭ cu sutele vêndute cu toba ca sĕ fiă dismembrate și împărțite pe la coloniștii germanĭ. Pentru noi, Românii, și cu deosebire pentru cei din România casulŭ Poloniei și alŭ Polonilorŭ e de unŭ interesŭ deosebitŭ, căcĭ ne arată starea la care era sĕ ajungemŭ, décă unŭ Cogălniceanu, unŭ Brătianu, Rosetti și alții nu se grăbéu sĕ cedeze din drepturile și prerogativele boieresci și se facă și ceva pentru țĕranŭ — talpa țerei — și sĕ lŭ împroprietăréscă.

Fără acestŭ țĕranŭ împroprietăritŭ, nicĭ Dorobanțulŭ nu ar fi pututŭ triumfa înaintea Plevnei și nicĭ Regatulŭ României n'ar fi pututŭ sĕ esiste, ci din contră, visurile unui List și a altorŭ economiștĭ germanĭ se îndeplinéu deja de multŭ, orĭ cnuta ruséscă nu-șĭ mai scotea ghiarele ei de vulturŭ, ce și-le încleștase deja în carnea Românimei.

Peste totŭ, lucrătorii polonesĭ suntŭ mai iubițĭ decâtŭ cei germanĭ, parte că suntŭ mai deștepțĭ, mai silitorĭ și mai puținŭ pretențioșĭ, ér pe de altă parte și mai eftinĭ. Plata depinde de regiune și obiceiu: décă pămêntulŭ e roditorŭ și e proprietate mica în proporțiă corĕspundĕtóre, ca în provincia Sacsonia etc., atuncĭ plata pentru unŭ omŭ la cósă e 1 marcă 50 fenicĭ pe ḑi și mai bine, se înțelege fără mâncare și beutură, unde însĕ nu e decâtŭ proprietate mare și latifundii, fără industriă, acolo numai câte 60—80 fenicĭ = 35 cr. v. a., cum e în Meklenburg, Brandenburg, séu chiar și numai 50 fenicĭ = 31 cr. v. a. pe ḑi, cum e în Lausitz, Silesia, Prusia orientală, Posnania, Pomerania, pentru care unŭ omŭ mare trebue sĕ tragă cósa dela 5 óre diminéța până la 8 óre séra cu escepțiune de o oră liberă pentru améḑĭ. In multe regiunĭ ale Germaniei de nordŭ s'a mai ținutŭ unŭ felŭ de iobăgiă până în ḑiua de aḑĭ, cum e în Meklenburgurĭ etc., unde familiile angajate cu contractŭ pe anulŭ întregŭ, orĭ au copii orĭ nu, din acéstă mică léfă a lorŭ — 60—80 fenicĭ a bărbatului și 40—50 fenicĭ a femeii — trebue sĕ ia și sĕ susțină unŭ băiatŭ orĭ fétă în etate de 13—17 anĭ, care ḑilnicŭ trebue sĕ mérgă sĕ lucre în curtea domnéscă — Hofgänger-i — dér carĭ acolo nu capĕtă nicĭ léfă și nicĭ de mâncare. De sine se înțelege că din plata lorŭ ḑilnică lucrătorii mai trebuiau sĕ plătéscă proprietarului și chiria casei.

In Klein Wanzleben, pentru ca lucrătorii sĕ nu se ducă la alțĭ proprietarĭ, primescŭ dela stăpânulŭ lorŭ pe lângă plata lorŭ de fiă-care omŭ mare 1 morgen de fiă-care femeiă orĭ fétă mare, $^{1}/_{2}$ morgen și de fiă-care copilŭ între 8—12 anĭ $^{1}/_{4}$ morgen locŭ pentru pusŭ de gogóșe (cartofĭ). Fiindŭ tocmai atuncĭ timpulŭ de răritulŭ sfeclelorŭ, la scóla din satŭ se deduse vacanță pe 10 ḑile — numită și ea vacanța răritului sfeclelorŭ, cum și prin Ardealŭ unele scóle au vacanță de culesulŭ viilorŭ și toțĭ băieții și fetițele de scólă erau la răritŭ la proprietarŭ, unde fiă-care căpĕta câte 60—80 fenicĭ pe ḑi — adică 30—40 cr. v. a. Femeile și fetele căpĕtau câte 1 marcă până la 1·30, ér bărbații și lucrătorii harnicĭ 1 marcă 40—60 fenicĭ; pe lângă aceea mai căpĕtau câte-odată și câte 15 fenicĭ remunerațiune, când se purtau bărbătesce. (Va urma).

Raportŭ polițienescŭ. — Vinerĭ învĕțăcelulŭ c. r. de proviantŭ se duse în cârciuma lui Ioh. Mentsch din Bluména și cerù dela fiulŭ numitului cârciumarŭ, cu care era cunoscutŭ, unŭ costumŭ civilŭ, pentru ca sĕ-lŭ îmbrace, cum ḑicea elŭ, pentru o nuntă la care trebue sĕ asiste. Satisfăcêndu-i-se cererea, învĕțăcelulŭ luà costumulŭ, îlŭ îmbrăcà acolo imediatŭ, dér nu se duse la pretextata nuntă, ci desertă. Despre acestŭ casŭ fù în cunoscințată imediatŭ autoritatea militară competentă, care a dispusŭ prinderea desertorului.

La arătarea fabricantului și propietarului de móră de aci I. Königes, că proprietarii din stradele din dosŭ și de mijlocŭ în Brașovulŭ vechiu au abătutŭ apa din canalŭ în grădinile lorŭ de legumĭ, poliția convingêndu-se despre adevĕrulŭ acestei arătărĭ, a dispusŭ încetarea folosirei pe nedreptŭ a apei de către vr'o 30 proprietarĭ în paguba celorŭ îndreptățițĭ a folosi apa canalului.

Insciințare.

Subscrisulŭ cômitetŭ, constituitŭ pentru arangiarea festivitățilorŭ cu ocasiunea adunărei generale a Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului romănŭ, ce se va ține la 16/28 Augustŭ a. c., a statoritŭ următorulŭ

Programŭ.

1) *Sâmbătă séra* în 15/27 Augustŭ: **Séra de cunoscință**« cu musică în grădina »Hermann« (strada Morii), la casŭ de plóiă în »Pavilonulŭ« de acolo;

2) *Duminecă séra* în 16/28 Augustŭ **„Concertulŭ reuniunei române de cântărĭ din Sibiiu“** în Pavilonulŭ din grădina »Herman«;

3) *Lunĭ*, în 17/29 Augustŭ la 2 óre d. a.: „**Banchetŭ**“ totŭ în Pavilonulŭ din grădina „Herman«.

4) *Lunĭ* séra **Balŭ** în sala dela hotelulŭ „Impĕratulŭ Romanilorŭ«;

5) *Marți* în 18/30 Augustŭ, eventualŭ **„Escursiunĭ«** în diferite locurĭ din împregiurulŭ Sibiiului.

Pe când ne luămŭ voie a notifica acésta, onoratulŭ publicŭ totodată este rugatŭ:

a) ca pentru *cuartire* sĕ se insinue celŭ multŭ până la **10 (22) Augustŭ** la d-lŭ advocatŭ **Ioanŭ Popa** în Sibiiu, și acésta cu atâtŭ mai vêrtosŭ, căcĭ ținêndu-se aicĭ chiar pe acelŭ timpŭ o esposițiune artistică, arangiată de concetățenii sașĭ, insinuărilorŭ ulterióre cu greu se va puté satisface;

b) insinuările pentru *banchetŭ*, la care cu deosebire se invită și damele, suntŭ a se face la d-lŭ advocatŭ **Dr. Octavianŭ Rusu** în Sibiiu, până la **16 (28) Augustŭ** adecă: **Duminecă la 12 óre a. m.** Insinuările ulterióre nu se primescŭ, ér la banchetŭ vorŭ puté participa numai persónele provĕḑute cu biletŭ;

c) insinuările pentru „Escursiunĭ« suntŭ a se face la d-lŭ **Valeriu Bologa**, secretarŭ alŭ institutului de creditŭ și economii »Albina« în Sibiiu, esclusivŭ până la **17/29 Augustŭ**, adecă până **Lunĭ la 12 óre a. m.**

Sibiiu, 17/29 Iulie, 1887.

Dr. Moga, *președ.* **Dr. S. Roșca**, *secret.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

GASTEIN, 8 Augustŭ. — Maiestatea Sa, după o despărțire fórte cordială de împĕratulŭ germanŭ, a plecatŭ la Ischl.

POJUNŬ, 8 Augustŭ. — In localitatea din apropiere Pama au arsŭ 56 edificii, au dispărutŭ 3 persóne.

ROMA, 8 Augustŭ. — Regele a refusatŭ demisiunea cabinetului, a numitŭ pe Cris piad interim ministru de esterne.

TATRAFÜRED, 8 Augustŭ. — Regele Serbiei împreună cu prințulŭ de corónă au sositŭ aci.

Ultime scirĭ.

Viena, 7 August. — „Neue Wiener Tagblatt“ anunță că o parte din amploiații și din servitorii principelui de Coburg au plecatŭ ierĭ și alaltaerĭ în Bulgaria și că principele Ferdinand va pleca Lunĭ.

Moscva, 7 Augustŭ. — Au sositŭ aicĭ, pentru a lua parte la înmormêntarea lui Katkov, d-nii Floquet, Deroulède, Laur și alțĭ 19 representanțĭ ai pressei francese.

Sofia, — Riza bey a remisŭ Regenței o notă regretândŭ că ea îndémnă pe principele de Coburg a înfrânge tractatulŭ dela Berlinŭ.

DIVERSE.

Unŭ arbore colosalŭ. — „Curierulŭ“ din Iașĭ spune, că în apropiere de orașulŭ Iașĭ, cale de o oră, în Podgoria Vișanu, com. Buciumĭ, esistă unŭ copacŭ stejarŭ ce în adevĕrŭ merită a fi vĕḑutŭ. Elŭ este la trunchiu de o grosime ce nu se póte cuprinde decâtŭ de brațele a 5 inșĭ, are 56 crăcĭ și acestea încă de o grosime enormă, astfelŭ că s'ar putea întemeia pe dênsulŭ nu câte-va pavilióne, dér chiar o casă cu mai multe camere, de desuptulŭ lui s'ar puté umbri sutimĭ de mese garnisite cu persóne, căcĭ întinderea ramurilorŭ trece peste 40 pașĭ. Se ḑice că ar avea o etate de peste 400 anĭ. Călĕtorii și ómenii cunoscĕtorĭ, carĭ a avutŭ ocasiă a vedé acestŭ arbore uriașŭ, au susținutŭ că décă s'ar puté transporta și planta în întregimea lui ĭa una din grădinile Parisului séu a Londrei ar prețui peste o sută mii francĭ. In alte State suntŭ copacĭ multŭ mai inferiorĭ, dér cu tóte astea suntŭ remarcațĭ, păḑițĭ și întreținuțĭ de Statŭ ca unŭ lucru anticŭ și rarŭ, și ca o podóbă a țĕrei. La noi însĕ habarŭ n'au; nimenĭ nu-șĭ bate capulŭ cu de al de astea, ba nicĭ măcarŭ au curiositate de a vedé unŭ asemenea fenomenŭ, deși e destulŭ de aprópe de orașŭ. Așa e Românulŭ și n'ai ce-i face.

Virtutea militară bulgară. — In monetăria din Viena se batŭ acum din nou 30 mii medalii „Virtutea militară“ pentru oștirea bulgară, și comanda s'a făcutŭ pe socotéla institutului de creditŭ (Creditanstalt). Deja la începutulŭ acestui anŭ s'au bătutŭ 60 mii medalii, apoi alte câte-va mii și s'au trimisŭ la Sofia, ér o fabrică a avutŭ sĕ efectueze 30 mii decorații de acestea de bronzŭ. Aceste decorații au pe o parte armele prințului Alexandru, precum și numele localităților unde s'au luptatŭ Bulgarii sub comanda lui în rĕsboiulŭ bulgaro-sêrbŭ.

Necrologŭ. — Cu inima înfrântă de durere anunțămŭ că: **Georgiu Densușianu**, preotŭ gr. cat. în Densușŭ, astăḑĭ în 4 Augustŭ st. n. s'a mutatŭ la cele eterne după unŭ morbŭ greu de 4 sĕptĕmânĭ, în alŭ 54-lea anŭ alŭ etății și alŭ 29-lea anŭ alŭ păstorirei sale sufletescĭ. Rĕmășițele pămêntescĭ s'au depusŭ spre repausŭ eternŭ Sambătă în 6 Augustŭ în cintirimulŭ bisericei de aci la 2 óre p. m. Pe părintele bunŭ și iubitorŭ îlŭ deplânge numerósa-i familiă întristată, consângenii lui doioșĭ și poporenii sĕi credincioșĭ. — Densușŭ, în 4 Augustŭ st. n. 1887.

Frații și sora: Beniaminŭ, Canonicŭ în Lugoșŭ, Aron, prof. univers. în Iașĭ, Iulia mărit. Dariu cu familia din Rechitova. Nicolau bibliotecarŭ la statulŭ majorŭ militarŭ, în Bucuresci. Teresia născ. Popŭ ca soțiă. Fii și fiice: Emilia mărit. Gane cu familia în Făgărașŭ, Romulŭ, învĕțătorŭ poporalŭ, Alexandru profesorŭ, Cornelia, Sabinŭ, Beniaminŭ, Octavianŭ și Aurelia.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Adriaticei, tênĕrulŭ se mulțămise sĕ se încline câtŭ putuse mai josŭ pe șéua calului sĕu, pe care-lŭ jucase în aplausele mulțimei și chiar spre bucuria Fiamettei, care nu mai vĕḑuse până în ḑiua aceea alțĭ cai, decâtŭ caii de bronzŭ pușĭ d'asupra porticulului pieței Sf. Marcu.

Pentru că și Fiama era acolo; ea însoțise pe stăpână-sa până la litieră, țiindŭ locŭ de pagiu, adecă purtândŭ códa rochiei fiicei Adriaticei.

Stradele pe unde se ducea la catedrală erau lungĭ și înguste, sĕmĕnândŭ cu nisce schiturĭ strînse de gâtŭ, din pricina largilorŭ galerii séu portice, ce le mărgineau, susținute de stâlpĭ groșĭ, scurțĭ carĭ fereau pe locuitorĭ de căldurile cele marĭ ale verei.

Mulțimea se rĕspândise pe sub porticele acestea pentruca sĕ véḑă defilândŭ cortegiulŭ, care cu greu putea ține mijloculŭ acestorŭ strade așa de înguste.

Nebunulŭ podestatului, Saint Leger, — care se cunoscea numai decâtŭ după bonetulŭ lui înaltŭ cu unŭ ciucure în vîrfŭ, după rasa făcută în formă de capușon, după cele douĕ pungĭ, care îi atêrnau la cingĕtóre și mai cu sémă după sceptrulŭ lui cu clopoței, pe care tot mereu îlŭ scutura — n'avea locŭ hotărîtŭ în cortegiu, ci se plimba de colo până colo, ca unŭ câne încunjuratŭ d'o horă țĕrănéscă. Glasurĭ din mulțime îlŭ strigau neîncetatŭ:

— Hei! vere, ai sĕ trăescĭ bine aḑĭ; n'are sĕ-țĭ mĕsóre nimenĭ nicĭ mâncarea, nicĭ vinulŭ de Montefiascone.

— Auḑĭ, vinŭ de Montefiascone! par' că n'ai bea și vinulŭ celŭ prostŭ de Conegliano, verișcane.

— Vere, țĭ-ai pusŭ bonetulŭ d'andósele, ca și creerii!

— Hei! nebune! nebune! nebune! strigau 20 de glasurĭ în mulțime.

— Nu strigațĭ așa de tare... este aci undeva aḑĭ unulŭ mai nebunŭ decâtŭ mine! rĕspundea Saint-Leger impuindŭ tăcere mulțimii.

— Așĭ! și cine este acela?

— Celŭ care merge în capulŭ cortegiului! ḑise nebunulŭ, arătândŭ pe Felice Badoer, care îșĭ juca mereu calulŭ lui de Spania.

După cum ne aducemŭ aminte, podestatulŭ mergea călare la ușa din drépta litierei Veneției, încă dela pornirea cortegiului; însĕ nu'șĭ putuse ține loculŭ acesta în orașŭ, din causa strîmtorii stradelorŭ. Prin urmare mergea cu unŭ pasŭ înaintea litierei. De odată se opri întorcêndu-se spre litieră. Caii carĭ urmau se opriră asemenea. Oprirea acésta fuse de ajunsŭ ca Felice Badoer care îșĭ urmase drumulŭ sĕ se găséscă despărțitŭ de cortegiu printr'unŭ spațiu celŭ puținŭ îndoitŭ de celŭ care fusese hotărîtŭ la pornire,

Deodată, pe când trecea pe dinaintea unei case, care se repara, se făcù unŭ sgomotŭ mare pe coperișŭ. Calulŭ se sperià și sărì înapoi, pentru marea fericire a lui Felice Badoer, fiindcă chiar în loculŭ de unde sărise calulŭ înapoi căḑuse unŭ bolovanŭ care negreșitŭ ar fi strivitŭ pe tênĕrulŭ patrician în căderea lui, décă n'ar fi săritŭ calulŭ.

Podestatulŭ se'ntorsese iute înapoi, când auḑise sgomotulŭ. Décă lumea n'ar fi avutŭ privirile îndreptate în altă parte, ar fi pututŭ vedé pe contele îngălbenindŭ și mișcarea de furiă pe care o făcù elŭ când vĕḑù că Felice Badoer scăpase prin minune de mórte.

— Eu nu te îndemnŭ sĕ te pui încăodată la probă, vere, fiindcă s'ar puté întêmpla sĕ nu reușescĭ așa de bine! ḑise nebunulŭ, care alergase și ținea în locŭ calulŭ de căpĕstru.

Dér cum putuse sĕ se întêmple sĕ cadă piatra?

Astfelŭ se întreba fiă-care.

Lucrătorii se scoboriseră și spuseseră că fringhia de care era legatŭ bolovanulŭ de piatră se rupsese. Felice, dorindŭ ca întêmplarea acésta sĕ trécă nebăgată în sémă, nicĭ nu'i ascultà bine și dete ordinŭ numai decâtŭ sĕ se ridice bolovanulŭ din drumŭ; pe urmă cortegiulŭ pornì ér spre catedrală.

Clerulŭ întregŭ aștepta sub porticulŭ bisericei și intrară apoi cu toții în basilica cea mare.

Biserica acésta era una din cele mai bogate ale creștinătății: călugării aveau 8000 de livre venitŭ, sumă fórte mare pe atuncĭ, afară de veniturile sacristiei. De aceea se ḑicea că episcopulŭ Padovei era unŭ papă micŭ și că călugării catedralei se puteau lăuda că suntŭ cardinalii Lombardiei.

Mirii fură dușĭ deocamdată în partea dréptă a ferestrei bisericei, unde chiar atuncĭ se afla celebra Fecióră a lui Giotto, restauratorulŭ picturei în Italia, și fusese dăruită bisericei metropolitane de către Petrarca, pe când era elŭ călugarŭ.

Petrarca fusese călugărŭ alŭ Padovei.

Giotto! Petrarca! — Cu tóte crimele fără numĕrŭ, alŭ cărorŭ teatru era încă Italia și despre carĭ găsimŭ unŭ ecou fórte slabŭ în istoria pe care o povestimŭ, Renascerea va sĕ ḑică și începuse de unŭ secolŭ în arte și în litere. Dér câtŭ timpŭ mai trebuì până sĕ vie și în moravurĭ!

Cursulŭ la bursa de Viena

din 6 Augustŭ st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	100 65
Rentă de hârtiă 5%	87.45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 50
Bonurĭ rurale ungare	104.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 25
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.25
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	104 75
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	100.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123.25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	—.—
Renta de hârtiă austriacă	81.45
Renta de arg. austr.	82 80
Renta de aurŭ austr.	112 65
Losurile din 1860	136.50
Acțiunile băncei austro-ungare	886 50
Act. băncei de creditŭ ung.	287.25
Act. băncei de creditŭ austr.	281.56
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 93
Napoleon-d'orĭ	9.96
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.60
Londra 10 Livres sterlinge	125.55

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 25 Iulie st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	92—	92½
Renta rom. amort. (5%)	94¾	95¼
» convert. (6%)	88½	89—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	104—	105—
» „ „ (5%)	89—	89¼
» » urban (7%)	102½	103—
» » » (6%)	94½	95—
» » » (5%)	87¾	87½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	15.—	15.50
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.02	2.03½

Cursulu pieței Brașovŭ

din 8 Augustŭ st. n. 1887

Bancnote românescĭ	Cump.	8 55	Vênd.	8 57
Argint românesc	»	8.50	»	8.53
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9 98
Lire turcescĭ	»	11.23	»	11.29
Imperialĭ	»	10.21	»	10.27
Galbenĭ	»	5 85	»	5.80
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Sz. 6397—1887.
alisp.

Hirdetmény.

A vizjogi törvény (1885 évi XXIII t. cz.) 189 § a valamint ezen törvény végrehajtása tárgyában a nagyméltóságu földmivelés-, ipar és kereskedelmi, és a közmunka és közlekedési m. k. Minister urak által egyetértőleg m. évi Deczember 31-én 45689 szám alatt kibocsátott általanos rendelet 87 §-a alapján felszolitom a vármegye területén fénnálló vizimüvek és vizhasználati jogositványok tulajdonosait, hogy a jogositványaikra vonatkozo engedélyt a mennyiben az 1886 évi September hó 8-án 5803 sz. hirdetményem daczára eddig esetleg még nem adták be most már folyó 1887 évi Augustus hó végeig nálam irásban mutassák be, vagy pedig irásban igazolják azt hogy vizimüveik 1866 évi Januar hó 1-je óta háboritlanul fennállanak a nélkül, hogy mások jogosult érdekeit sértenék és mint ilyenek az illetékes hatóságok által kárasoknak találtattak volna.

Megjegyeztetik, hogy a bejelentések a vizjogi törvények 191 §-ának második bekezdése értelmében bélyegmentések. Ezen bemutatási, illetve igazolási kötellezettség minden hatósági engedélyre szoruló vizimunkálat tulajdonosára kiterjed, tehát, öntözési, lecsapolási, ár mentesi-tési, ipari-vállálatokra, malmokra, továbbá nyilvános és magán csatornákra, mesterséges viztártákra, védgátakra és zsilipekre egyaránt érvényes.

A kik jogositványukat igazolni nem tudják, vagy igazolás végett a fennt kitüzött határidőben nem jelentkeznek: azoknak vizimüvei az idézett törvény 191 §-a értelmében nem létezőknek fognak tekintetni s az ily vizimüvekre nézve a vizjogi törvény 163 és következö szakaszai és a hivatkozott általános ministeri szabályrendelet 3—32 §-ai leszneк alkalmazandók.

Fogarason, 1887 évi Augustus hó 3-án.

Gramoiu Dániel,
álispán.

1—3

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularitățĭ la primirea ḑiarului onor. abonațĭ suntŭ rugațĭ a ne încunosciința imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
Predealŭ (	—	9.12	—	—
Timișŭ	—	9.35	—	1.45
Brașovŭ (	—	10.12	—	—
Brașovŭ (	7 20	—	4.01	2.32
Feldióra	7.57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5.28	—
Augustinŭ	8.47	—	5.59	—
Homorodŭ	9.29	—	6 49	—
Hașfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighișóra (	10 53	—	9.02	—
Sighișóra (	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediașŭ	12.03	—	10.37	—
Copșa mică	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blașiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12.33	—
Teiușŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2.56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.46	—	4.51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenŭ de persóne
Clușiu (	5.21	—	5 56	—
Clușiu (	—	6.01	—	6 37
Nedeșdu	—	6.19	—	6.58
Ghírbĕu	—	—	—	7.14
Aghirișŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7.56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9.34
Vadŭ	—	8.20	—	9.53
Mező-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10.47
Veneția-Orăḑii	—	—	Trenŭ de persóne	10.57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
Oradia-mare (	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena (	—	—	2.15	—
Viena (	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11.05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12.02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Venția-Orăḑii	—	—	—	2 08	—
Fudi-Oșorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriș	—	—	—	5.53	—
Ghârbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedișu	—	—	—	6.20	—
Clușiu (	—	10.31	—	6.38	—
Clușiu (	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
Cucerdea (	1.11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2.50	—	—	—	12.34
Blașŭ	3.03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copșa mic	4.01	—	—	—	2.13
Mediașŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigișóra	5.42	—	—	—	4.32
Hașfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8.23
Feldióra	9·06	—	—	—	9.02
Brașovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
Brașovŭ (	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	—
Predealŭ (	—	11.30	3.28	—	—
Bucuresci	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3.59
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	1.01	—	4.51
Orăștia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	6.15
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10.27
Paulișŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovațŭ	8.28	—	11.25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok (	—	2 32	4.59
Szolnok (	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
Szolnok (	11.35	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	—
Glogovațŭ	4.43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulișŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5.41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8.55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10.42	—
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Hațegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Banița	—	—	6.40
Petroșenĭ	—	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	—	—	6.10
Banița	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7.37
Pui	—	—	8.20
Hațegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernesci